

FLAMENCO

Te verklaren wat Flamenco inhoudt is zeer moeilijk. Het is niet zomaar een kunst, het is een levenswijze, geheel gebaseerd op emoties en primair gevoel.

De zuivere betekenis van het woord is "Vlaming" (Spaans. un Flamenco)

Dit heeft te maken met het feit, dat in het gevolg van Keizer Karel V in de eerste helft van de 16^e eeuw vele Vlamingen, waaronder voornamelijk Gentenaren met hun aanhang naar Spanje trokken. Zij imponeerden het Spaanse volk door hun krachtige gestalte, hun blondheid, hun vrolijke en luidruchtige karakter en hun ongebreidelde danslust.

De Flamencocultuur bestaat al eeuwenlang en vond zijn oorsprong voornamelijk in Andalusië (Zuid Spanje) Daarnaast zijn de invloeden van een eeuwenlange Moorse overheersing niet uit te vlakken Zo ook de invloed van de Byzantijnse cultuur. Veel hand - en armbewegingen vinden hun oorsprong in de Indiase dans (dit zijn de mudra's, n.l. de bewegingen van lichaam, arm en hand, die telkens een episode uit het leven van Boeddha weergeven).

Het zapateado, dat pas ingang vond via de Flamencodans, heeft ten dele zijn oorsprong in de Indiase dansvorm Kathak en is vreemd genoeg na de 17^e eeuw vanuit Mexico, het "Nieuwe Spanje" van Cortes en zijn nakomelingen, naar het Oude Spanje gekomen.

Ook de Joodse cultuur heeft zijn invloed gehad op de Flamenco. Dit is vooral in de gezangen (cante genaamd) te horen. De invloed van de zigeuners mag wel de grootste genoemd worden.

Verschillende zigeunerstammen kwamen in de 15^e eeuw (± 1447) in een grote immigrantenstroom via Catalonië in Spanje terecht. Zij trokken naar het zuiden en leidden onder armoedige omstandigheden een nomadenleven in de velden van Andalusië.

Zo ook zijn er berichten over Oosterse nomaden, genaamd 'Gitanos', die rond 1492 voor het eerst in Spanje werden gesignaleerd.

Deze zigeuners met groot gevoel voor ritme en muziek troffen daar een rijke folklore met een grote poëtische aantrekkingskracht, namen deze over en gaven er een eigen kleur aan.

Er zijn dus twee hoofdelementen in de Flamenco; Andalusië met zijn oude muzikale verleden en de zigeuners met het hunne, het één nauw verbonden met het ander. Niemand weet zeker wanneer het allemaal begonnen is. Er is maar weinig over geschreven. De eerste vermelding die wij vinden, dateert uit 1780.

Er zijn drie hoofdperioden in de geschiedenis van de Flamencokunst. Van ongeveer 1800 tot 1860 maakte deze kunst deel uit van het dagelijkse leven van de Andalusische zigeuners, die haar voor zichzelf hielden en er nooit mee voor de dag kwamen buiten hun eigen gemeenschap. Van 1860 tot 1910 was het de tijd van de "Cafés Cantates", "tablaos" (speciale gelegenheden) waar Flamencomuziek gezongen en gespeeld werd.

Sindsdien is Flamenco over de gehele wereld bekend geworden. Er is geen bewijs voor te vinden, dat tijdens de eerste periode gitaren werden gebruikt. Maar toen de Flamenco in de Cafés Cantates opkwam, werd de gitaar erbij gehaald – dit instrument was al het Spaanse muzikale uitdrukkingsmiddel – om de menselijke stem te begeleiden en te dragen.

De dans ontleent - evenals de gitaar - zijn inspiratie aan de Cante Jondo, de Flamencozang, de zuiverste uitdrukking van de Andalusische kunst.

Twee boeken ter aanbeveling

The art of Flamenco

D.E. Pohren

Musical new services limited

Guitar House, Bimport, Shafttesbury, Dorset, England

ISBN 0 946570 02 7

Duende

Een bericht over Andalusia,
flamenco en zigeuners

Ivo Hermans

uitgev. EPO

ISBN 90 6445 084 6